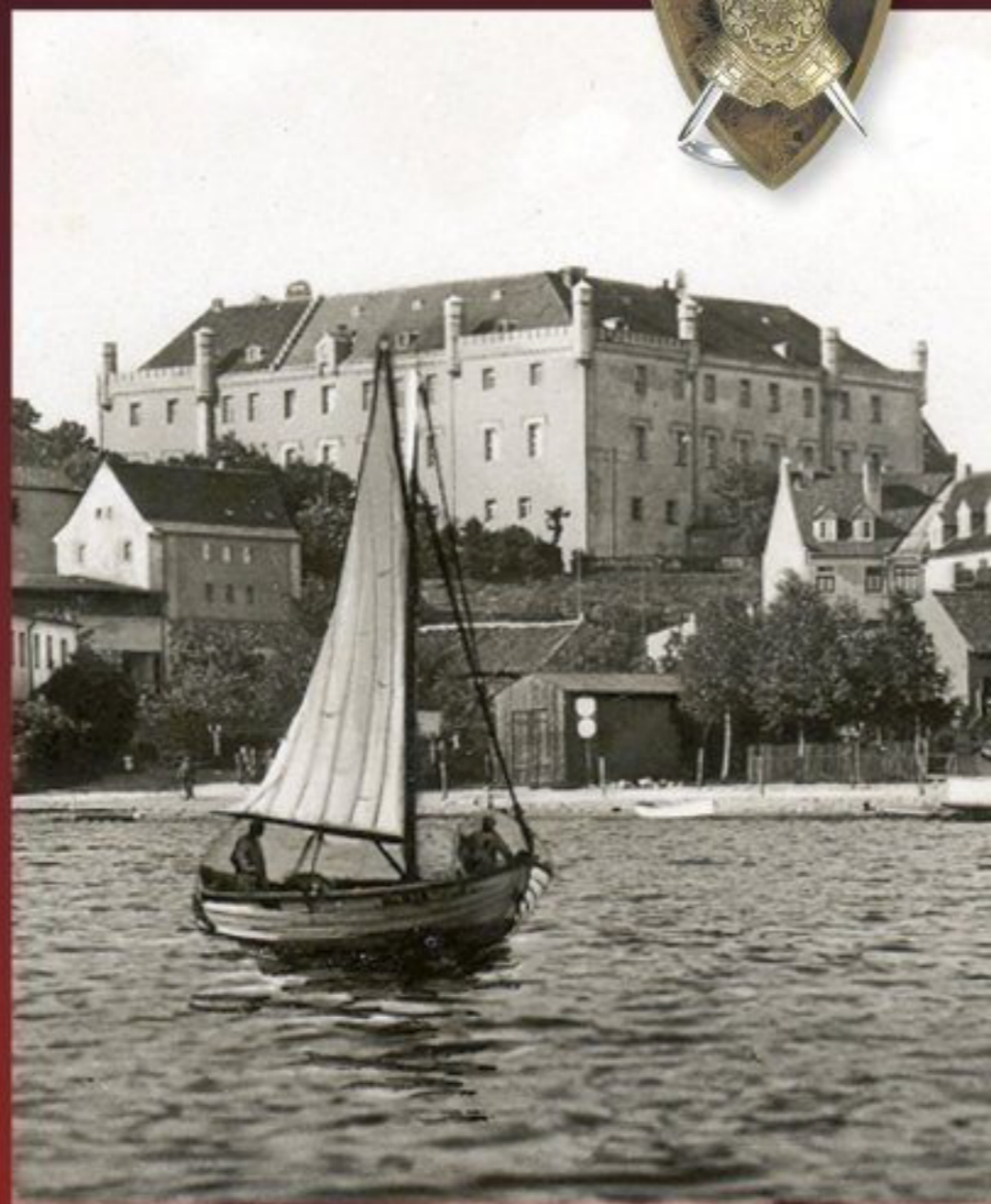

Zamek krzyżacki w Rynie

RYS HISTORYCZNY

Obiekt należy do:

www.zamekryn.pl

HOTEL
ZAMEK RYN
Ryn

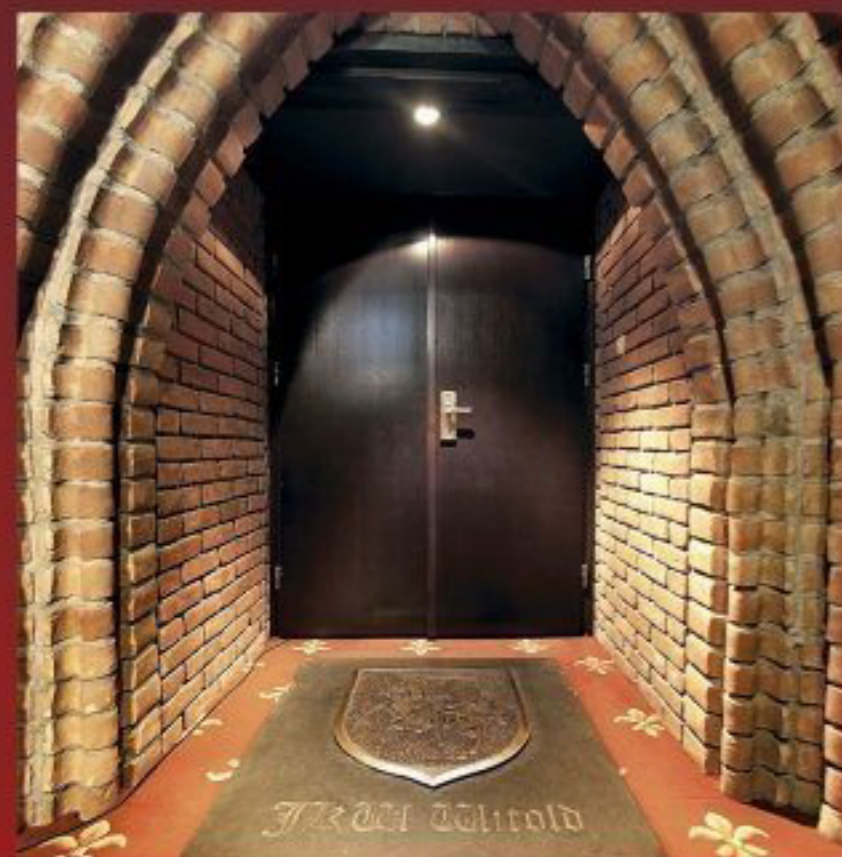

HOTEL ZAMEK RYN****

11-520 Ryn, Plac Wolności 2

tel. +48 87 429 70 00

www.zamekryn.pl; hotel@zamekryn.pl

Ryn nabył prawa miejskie w 1723 r., ale najstarsze wzmianki o nim pochodzą z 1377 r. Wtedy to, w miejscu istniejącego tu wcześniej staropruskiego grodu plemienia Galindów, rozpoczęto budowę murowanego zamku, którego monumentalna budowla znajduje się obecnie w samym centrum miasta. Strategiczno-obronne położenie na wzgórzu między dwoma jeziorami Ryńskim i Olów spełniało funkcje militarne, było doskonałą bazą do dalszych podbojów i późniejszych walk z Litwinami. Przypuszczalnie dlatego założona tu pierwotnie przez wielkiego mistrza zakonu Winrycha von Kniprode umocniona strażnica krzyżacka została wybrana na siedzibę komturstwa. Projekt budowanego wówczas zamku prokuratorowskiego zmodyfikowano tak, by powstał tu zamek konwentualny, czyli „warowny klasztor” łączący w sobie wypracowane w budownictwie zakonnym funkcje siedziby klasztoru, władz prowincji i warowni rycerskiej. Zamek pełnił też wielką rolę administracyjno-gospodarczą, zaopatrując cały zakon krzyżacki między innymi w ryby, miód i mięso dzikiej zwierzyny.

Obszar państwa zakonnego podzielony był na komturstwa. Ryn decyzją Konwentu stał się w 1394 r. stolicą administracyjną jednego z nich. Na pierwszego ryńskiego komtura powołano w 1394 r. Fryderyka von Wallenrode, brata ówczesnego wielkiego mistrza zakonu Konrada von Wallenrode (przypuszczalnie bohatera powieści poetyckiej Adama Mickiewicza). Ryn pozostał siedzibą komtura krzyżackiego aż do sekularyzacji państwa zakonnego w 1525 r. Dwukrotnie tracił status stolicy komturstwa, pełniąc czasowo funkcję prokuratorii (1397–1418 i 1422–1477). Zmiany te, a szczególnie ta po zakończeniu pierwszego komturstwa, miały wpływ na

rozbudowę zamku – umniejszenie administracyjnej rangi spowodowało powzięcie decyzji o modyfikacji założeń projektu budowli komturowskiej i przystosowaniu jej do skromniejszych potrzeb krzyżackiego prokuratora. Z tego powodu, zamku nie ukończono w planowanym czteroskrzydłowym kształcie – stan jej budowy zwięździło pierwsze południowo-wschodnie skrzydło i okalające czworokątny dziedziniec mury kurtynowe, wzdłuż których w przyszłości powstawać miały kolejne skrzydła zamku.

Tak jak inne tego typu budowle obronne na terytorium państwa zakonu krzyżackiego w Prusach, ryński zamek wzniesiono na planie prostokąta (44 x 53 m). Od początku posiadał zabudowę kompleksową, składającą się z dwóch części: zamku głównego, będącego siedzibą komtura i rozległego, od strony północno-wschodniej (dziś niezachowanego) przedzamcza pełniącego funkcję zaplecza gospodarczego. Oprócz tego zamek posiadał folwark przyzamkowy, nastawiony na hodowlę koni, a także bydła i innego inwentarza. Na potrzeby zakonu pracował napędzany wodą, dzięki różnicy poziomu wód między jeziorami Ryńskim i Olów, młyn zbożowy, który przerabiał zboże zebrane nie tylko z terenu komturstwa, ale również z innych ośrodków krzyżackich. Kanał doprowadzający wodę do młyna zasilał także fosę zamkową. W latach 1412–1420 funkcjonowała tu huta żelaza.

Oprócz wyżej wymienionych elementów struktury zabudowy zamkowej istniały tam również, przede wszystkim w strefie przedzamcza: magazyn dział, zbrojownia, spichlerze zbożowe, magazynki mięsa (oddzielne od spiżarni innych produktów spożywczych), browar, piekarnia, piwnice z winami i piwem dla członków konwentu i służby.

GRUPA ANDERS
HOTELE I TURYSTYKA

HISTORIC
HOTELS - EUROPE

POLISH
PRESTIGE
HOTELS

POLISH
PRESTIGE
HOTELS

W zapisach z początku XVI wieku pojawiła się również prochownia i roszarnia.

Na terytorium całego komturstwa istniały wolnostojące folwarki, które w znakomity sposób wpływały na dobry poziom gospodarki i przynosiły nie tylko produkty w postaci zboża i mięsa zwierząt hodowlanych, ale także wymierne korzyści finansowe, wynikające z prowadzenia handlu tymi produktami. W zapisach inwentaryzacyjnych z lat 1418–1524 wymienione są także podległe urzędnikowi krzyżackiemu sprawującemu nadzór w Ryńcu urzędy: leśny oraz rybacki. Ich zadaniem było prowiantowanie nie tylko zamku ryńskiego, ale też innych siedzib zakonnych, bowiem tereny te obfitowały w zwierzynę łowną oraz ryby. Ponadto zamku należało, oprócz zwykłych łodzi, aż dziewięć statków.

Po sekularyzacji w 1525 r. zakon krzyżacki przestał istnieć. W wyniku zawartego traktatu między królem Zygmuntem I Starym a Albrechtem Hohenzollernem, Prusy Zakonne zostały przekształcone w Księstwo Pruskie jako lenno polskie – ostatni wielki mistrz Zakonu Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie, Albrecht Hohenzollern, przyjął wyznanie luterańskie i przekształcił państwo zakonu krzyżackiego w świeckie państwo (Prusy Książęce), stając się jego władcą. Jednocześnie złożył hołd królowi Polski Zygmuntovi Staremu. W Ryńcu utworzono Starostwo Prus Książęcych z siedzibą w ryńskim zamku. Przystąpiono wówczas do znacznej jego rozbudowy – powstały skrzydła południowo-zachodnie z przejazdem bramnym i północno-zachodnie, zaś gotyckie skrzydło powiększono o okrągłą wieżę wewnętrzną, w której umieszczono schody ułatwiające komunikację między kondygnacjami, średniowieczne krużganki zabudowano i podwyższono do wysokości pierwszego piętra. W czasach przynależności do Prus Książęcych zamek w Ryńcu był także siedzibą książęcego łowczego, a starosta ryński pełnił nadzór nad łowiectwem i leśnictwem w całych Prusach Książęcych.

W 1657 r. w odwecie za udzielenie poparcia Szwedom podczas „potopu” na Ryn najechali Tatarzy hetmana Gosiewskiego, którzy spalili osadę i zamek, a mieszkańców w większości wymordowali i wzięli w niewolę. Późniejsza zaraza dżumy dokonała kolejnych spustoszeń wśród ludności.

Bodźcem do rozwoju stała się dla Ryńca zmiana jego statusu. 21 lipca 1723 r. Król Prus Fryderyk Wilhelm I nadał mu prawa miejskie. Przyznane przywileje pozwoliły na rozbudowę miasta. Zamek zaś zaczął podupadać. W 1752 r. przestał być rezydencją wójtów łowczych i w 1794 r. władze pruskie wystawiły go na sprzedaż.

W 1853 r. zamek zakupiła rejencja w Gąbinie i adatowała go na więzienie. W 1881 r. zamek zniszczył pożar – spłonęło wtedy do połowy gotyckie skrzydło południowo-wschodnie, któremu podczas odbudowy nie przywrócono pierwotnej wysokości, a wykonany wtedy gzyms z charakterystycznymi sterczynami na narożach zachował się do dziś. Z tego okresu pochodzi też czwarte północno-wschodnie skrzydło zamku. Prace budowlane zakończono w 1911 r.

W latach 1939–1945 Niemcy urządzili w zamku więzienie karne dla polskich robotników przymusowych, a w 1942 r. stworzono obóz dla Belgów, Czechów, Francuzów i Norwegów. Po 1945 r. zamek pokrzyżacki co jakiś czas zmieniał właścicieli, ale ciągle nie niewykorzystywano w pełni jego możliwości. Był siedzibą urzędu miejsko-gminnego, domu

kultury, biblioteki, galerii sztuki i muzeum regionalnego. Instytucje te mieściły się w zamku do 2000 r. Coraz gorszy stan techniczny i brak środków finansowych na jego rewitalizację sprawiły, że podobnie jak w XVIII wieku wystawiono go na sprzedaż. Od 2001 r. zamek jest własnością prywatną. W dawnym zamku przeprowadzono szeroko zakrojone prace konserwatorsko-remontowe i adaptowano go na nowoczesne Mazurskie Centrum Kongresowo-Wypoczynkowe „Zamek Ryn” z czterogwiazdkowym hotelem, którego działalność otwarto 5 sierpnia 2006 r. Adaptację zrealizowano z dbałością o substancję zabytkową, a jego nowa funkcja wspaniale wpisała się w średniowieczną historię zamku, który odzyskał blask i rangę godną takiego obiektu. Stał się nie tylko wizytówką Ryńca, ale także wielką atrakcją turystyczną regionu Warmii i Mazur. Poza przypisanym sobie działaniem gospodarczym, jest animatorem działań kultu-

ralnych, takich jak Festiwale Kultury Średniowiecznej, Biesiady Rycerskie, czy letnie koncerty kameralne „Concerto Castello Ryn” przeznaczonych dla szerokiego grona zainteresowanych.

DO DYSPOZYCJI GOŚCI:

167 pokoi i apartamentów,
350 miejsc w Hotelu i na Podzamczu,
Restauracja „Refektarz”,
15 sal konferencyjnych, zadaszony dziedziniec,
kregielnia, sala fitness, plaża, sprzęt sportowy,
basen, sauny, bicze wodne, hydromasaż,
Biesiady i widowiska historyczne,
Castle Night Club,
Castle Casino,
Restauracja Gościniec Ryński Młyn,
Smaki Mazur produkty Regionalne

